

1. 1783. szeptember 20. Debrecen – Gratuláló levél Csáky János országbírói kinevezése alkalmából
A Csáky család szepesmindszenti levéltára: Österreichisches Staatsarchiv Haus-, Hof- und
StaatsarchivHaus- Hof- und Staatsarchiv, FA Csáky, Kt. 13-101 Fasc. 13.

Csáky Nepomuki János 1773-1798 közötti kinevezései

Közzéteszi: Papp Klára

A levél Debrecen szabad királyi város gratulációja, a frissen (1783. augusztus 14-én) kinevezett Csáky János országbírónak.

A Csáky család szepesmindszenti levéltárának csomója (a 14. dobozban) tartalmazza a díszes kinevező iratot – az összejárt irat és a pecsét fotóját is közöljük – és mindazokat a gratulációkat, amelyeket a gróf a városoktól és a vármegyék vezetőitől kapott. Az irat érdekessége, hogy a debreceni az egyetlen, a jókívánásokat tartalmazó, tisztelegő levelek sorában, amit nem a korban elfogadott szokás szerint latinul, hanem ékes magyar nyelven írtak.

A magyar nyelvűség oka bizonyára nem a városvezetés képzettségének hiányában keresendő, mivel ekkorra Debrecen szenátusában már többségükben a Református Kollégiumban végzett, külföldi egyetemeket megjáró személyek ültek, hanem a saját döntésük. Ez gyökerezhetett erdélyi szokásokban is, hiszen a 17. század 80-as éveitől Bihar vármegye és Debrecen (fejedelmi város) az Erdélyi Fejedelemség közigazgatási területe volt, s a szabadságharc idején II. Rákóczi Ferenc is Erdély országgyűlésére küldte el a város követeit. De inkább feltételezhető a magyar nyelvűségben valamiféle szembenállás egy olyan város részéről, amelynek vallási életét és a város irányítását éppen ezekben az évtizedekben igyekezett a hatalom maga alá gyűrti.

Szakirodalom:

Papp Klára: Debrecen város, a református egyház és a kollégium a 17. században. Od reformácie po založení cirkvi. A reformációtól egyházalapításig. A szepesváraljai zsinat 400. évfordulója. Eds. Peter Kónya – Annamária Konyova, Prešov, 2015. 231–247.